

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

**Факультетської науково-практичної конференції
докторантів, аспірантів, молодих вчених і студентів
“Диджиталізація (цифровізація) суспільства: інституційні,
економічні, соціально-психологічні та правові аспекти”**

24 листопада 2023 р.
м. Харків

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Факультетської науково-практичної конференції докторантів,
аспірантів, молодих вчених і здобувачів вищої освіти

«Диджиталізація (цифровізація) суспільства: інституційні, економічні, соціально- психологічні та правові аспекти»

24 листопада 2023 р.

м. Харків, 2023

УДК 004
БК 32.973.202

Факультетської науково-практичної конференції докторантів, аспірантів, молодих вчених і студентів «Диджиталізація (цифровізація) суспільства: інституційні, економічні, соціально-психологічні та правові аспекти»: тези доповідей, 24 листопада 2023 р. – Харків: Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2023. – 110 с.

Наведені тези пленарних та секційних доповідей за теоретичними та практичними результатами наукових досліджень і розробок. Представлені результати теоретичних і практичних досліджень у галузі економіки, управління та адміністрування, публічного управління та права. Розглянуті питання диджиталізації економічних процесів в Україні та у світі, визначені основні тренди та перспективи цих процесів. Висвітленні особливості розуміння праці в сучасному інформаційно-комунікаційному просторі в розрізі їх викликів та перспектив. Представлене розуміння ролі публічного управління в умовах диджиталізації економічного та соціального середовища. Представлені аспекти права та інформаційних технологій в сучасних умовах диджиталізація.

Відповідальний за випуск:
Власенко Т. А.

Роботи надруковані з авторських оригіналів, що надані оргкомітету, за авторської редакції.

Електронний варіант матеріалів конференції доступний на сайті конференції:

<https://foss.kn-it.info/>

©ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ДИДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ: ТРЕНДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	10
<i>Андрієнко Анна Денисівна, Момот Каміла Владиславівна</i> РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ	10
<i>Артюх Анастасія Сергіївна</i> КОНТРОЛЬ ВИТРАТ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ	12
<i>Батіг Владислав Васильович</i> СУТНІСНІ ОСОБЛИВОСТІ ІНКЛЮЗИВНОЇ МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ	14
<i>Бендасюк Олег Олександрович, Неклюдова Татяна Миколаївна</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ НА СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЯХ	16
<i>Бондар Станіслав Максимович</i> ОБГРУНТУВАННЯ КОНКУРЕНТНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ	18
<i>Гречишнікова Ірина Олександрівна</i> ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ	20
<i>Глушков Олег Анатолійович</i> СУЧАСНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ ТВАРИННИЦТВА В УКРАЇНІ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ	23
<i>Гриценко Анна Михайлівна</i> ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ПЛАТФОРМ У СУЧАСНИЙ БІЗНЕС: АНАЛІЗ ТРЕНДІВ ТА ПЕРСПЕКТИВ	24
<i>Гудко Тетяна Андріївна</i> ТЕНДЕНЦІЇ ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНСЬКОМУ БІЗНЕСІ	26
<i>Дібров Владислав Сергійович</i> ПРОБЛЕМА ІНФОРМАЦІЙНОЇ АСИМЕТРІЇ НА СУЧАСНОМУ ІТ-РИНКУ	28
<i>Долгополов Кирило Олександрович</i> ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ З ВИКОРИСТАННЯМ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ	29
<i>Іванова Вікторія Олегівна</i> РОЗВИТОК КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА В ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРІ	31
<i>Іванченков Вячеслав Сергійович</i> НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СТРАТЕГІЧНИХ ЗМІН ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ	33

Капустян Катерина Сергіївна	35
КІБЕРБЕЗПЕКА В УМОВАХ ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ: ЗАХОДИ ТА ЗАГРОЗИ ДЛЯ БІЗНЕСУ	
Карабута Валерія Вадимівна	37
СУЧАСНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	
Коваленко Катерина Вікторівна	38
РОЛЬ СТРАТЕГІЧНОГО МАРКЕТИНГУ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ	
Кузьома Віталій Вікторович	40
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ В АГРОПРОДОВОЛЬЧОМУ СЕКТОРІ	
Кучерук Олександр	43
АСПЕКТИ КРЕАТИВНОСТІ ЯК НАЙБІЛЬШОЇ ЦІННІСТЬ ТОВАРУ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ	
Лагодієнко Олег Вікторович	45
УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗАСАДАХ ESG КОНЦЕПЦІЇ	
Малініна Еліна Дмитрівна	47
ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ	
Масалітін Євген Володимирович	48
ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТОРГІВЛІ	
Мисик Володимир Володимирович	50
ТЕНДЕНЦІЇ РЕЛОКАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВІЙНИ	
Мірошниченко Владислава Олексіївна	53
СТРАТЕГІЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИТРАТ	
Момот Каміла Владиславівна, Андрієнко Анна Денисівна	55
СТРАТЕГІЯ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ШЛЯХ ДО РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО БІЗНЕСУ	
Некупальна Ганна Олексіївна	56
ВИТРАТИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ: ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ	
Ніщєретов Владислав Володимирович	59
ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ	
Орда Дар'я Костянтинівна	60
ЕВОЛЮЦІЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ ПІД ВПЛИВОМ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ: АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ БІЗНЕСУ	
Паккі Андрій Глібович	62
ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ	
Проценко Анна Олександрівна	64
МЕТОДИ ЦІНОУТВОРЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ	

<i>Печка Сергій Сергійович</i>	66
ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ СТРАТЕГІЙ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	
<i>Ревенко Олена Вікторівна</i>	68
АНАЛІЗ ЧИННИКІВ ВПЛИВУ ТА ОСОБЛИВОСТЕЙ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ МАЛОГО БІЗНЕСУ	
<i>Рибальченко Софія Олександрівна</i>	70
ДИДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ	
<i>Романчук Руслан Артурович</i>	72
ДИДЖИТАЛІЗАЦІЯ В ПІДВИЩЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	
<i>Сотникова Анастасія Володимирівна</i>	73
ОСОБЛИВОСТІ ЦИФРОВІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ	
<i>Степаненко Сергій Віталійович</i>	75
РІВЕНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРОВИРОБНИКІВ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНИМИ РЕСУРСАМИ ЯК ПЕРЕДУМОВА НАРОЩУВАННЯ ОБСЯГІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА	
<i>Тронов Данило Андрійович</i>	77
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МЕБЛЕВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
<i>Ушкальов Володимир Васильович,</i>	78
<i>Мартіянова Марина Павлівна</i>	
ЛІНГВІСТИЧНІ КРИТЕРІЇ МЕТАПРОГРАМНОГО ПРОФІЛЮВАННЯ В ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ	
<i>Фадєєв Олександр Павлович</i>	80
ВПЛИВ ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ НА ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ	
<i>Шепелева Ольга Валеріївна</i>	82
СТРУКТУРА МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ТУРИСТСЬКОЮ ПРИВАБЛИВІСТЮ ТЕРИТОРІЙ	
СЕКЦІЯ 2. ПРАЦЯ В ІТ-ПРОСТОРІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	84
<i>Ачкасова Оксана Вікторівна,</i>	84
<i>Кузьменко Владислав Віталійович</i>	
РОЛЬ АВТОМАТИЗАЦІЇ ПРОЦЕДУРИ ПІДБОРУ ПЕРСОНАЛУ ДЛЯ УСПІШНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	
<i>Білик Анжела Олександрівна</i>	86
ДИДЖИТАЛІЗАЦІЯ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ	
<i>Єрмоленко Олексій Анатолійович, Карнов Ілля Олегович</i>	87
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ДЕФІНІЦІЇ «ЯКІСТЬ ТРУДОВОГО ЖИТТЯ»	

УДК 338.22:004

Ревенко Олена Вікторівна,

к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки підприємства та організації бізнесу,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

АНАЛІЗ ЧИННИКІВ ВПЛИВУ ТА ОСОБЛИВОСТЕЙ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Поширення принципів цифрової трансформації на все більшу площину видів малого бізнесу стимулює вдосконалення способів взаємодії учасників соціально-економічних відносин. Застосування цифрових технологій дозволяє не тільки розширює комунікаційні процеси, зміни відзначаються і у статусі їх учасників, принципах просторової взаємодії через мережеве спілкування, підвищується ступінь децентралізації прийняття управлінських рішень в бізнесі.

Малий бізнес протягом багатьох років залишається одним з самих прибуткових в межах сільських територій і найпоширенішим в плані самозайнятості в міській місцевості. Тож тенденції його розвитку будемо враховувати в моделюванні, при цьому перспективи та наявність ринків збуту дослідимо через такий індикатор, як частка малих та середніх підприємств у відсотках до загальної кількості суб'єктів господарювання. Оскільки, як доводить сьогодення та поточна ситуація зі станом експорту в Україні, стратегічною метою будь-якого бізнесу є максимізація доданої вартості, то цікавим буде дослідження показників доданої вартості (% від ВВП) в сфері послуг і виробництва.

Серед основних факторів, які чинять вплив на процес цифровізації в зарубіжних країнах, науковці [1, С. 4; 2, С. 62] виокремлюють наступні:

- розвиток громадського суспільства та соціального партнерства в цифровому середовищі;
- активне впровадження нових знань та глобальних інформаційних технологій у всі сфери суспільного життя;
- стимулювання свободи підприємництва, вільного руху робочої сили, відкритості ринків;
- проведення структурної та регіональної політики для поліпшення соціально-економічних умов життя громадян та ведення підприємницької діяльності;
- розвиток економіки країни, який визначає матеріальні можливості людей щодо використання сучасних цифрових технологій та технічних засобів;
- реалізація соціально значущих проєктів, що сприяють дотриманню принципів соціальної рівності та справедливості в цифровій економіці.

Тож на шляху до повноцінної європейської інтеграції Україні слід активно реалізовувати заходи щодо посилення її цифрових конкурентних позицій, а українському малому бізнесу вже сьогодні доцільно розширювати застосування цифрових технологій в процесі ведення справ.

З метою оцінки рівня впливу окремих чинників розвитку країн на розвиток цифрової конкурентоспроможності (КСП) України на шляху до євроінтеграції було проаналізовано також наявні дані по країнам Європейського союзу (27 економік) за 2021 р. (Джерело: Eurostat, World Bank, World Trade Organization, Державна служба статистики України).

В процесі дослідження специфіки розвитку малого бізнесу в Україні в сучасних умовах цифровізації висунуто гіпотезу про залежність цього процесу від цифрової конкурентоспроможності країни реєстрації суб'єкта господарювання. Тож з наукової точки зору цікавим є з'ясувати, які саме аспекти бізнесу та чинники впливатимуть на її формування.

В якості індикатору наявності перспективи розвитку малого підприємства приймаємо його конкурентні переваги на основі цифровізації. Таку тезу було використано при формуванні переліку факторів розвитку малого бізнесу та драйверів в умовах цифровізації. Якщо малий бізнес, заснований на конкурентних перевагах цифровізації створений як основний спосіб заробітку, то їх тривалість використання планується більшою. Ну і унікальність як принцип конкурентної переваги на певний час забезпечує її неперевершеність, а, отже, створенню такої конкурентної переваги на основі цифровізації сприятиме накопичений людський капітал та умови його розвитку. Тож при визначенні вихідних даних для моделювання спиратимемося на зазначені аспекти.

Отже, вихідні дані для аналізу обрано, виходячи з наступної аргументації. Економічну активність в бізнесі з'ясуємо в моделі через рівень зайнятості (%). Можливості та мотиви інвестувати у власний бізнес людина може сформувати за наявності організаційних та правових умов в країні та окремій території, що позначиться у підсумку на людському капіталі. За такої аргументації в модель введено показник індексу людського розвитку (HDI). Для відображення таких чинників в модель в якості вихідних даних взяті наступні показники: міське населення (% від загального населення), індекс свободи людини (HFI); індекс соціального прогресу (SPI).

За наявності тренду цифровізації економіки в якості залежної змінної доцільно прийняти рейтинг цифрової конкурентоспроможності країни, бо саме такий показник відобразить можливості доступу до послуг та інформації в цифровому просторі. Для визначення впливу розглянутих восьми змінних на ступінь розподілу результуючої змінної (рейтингу цифрової конкурентоспроможності країни) було застосовано методику побудови множинної регресії.

Незалежними змінними, які, за гіпотезою, можуть мати вплив на значення результуючого показника, було визнано такі: індекс свободи людини (X_1), рівень зайнятості (X_2), частка послуг у ВВП (X_3), частка виробництва у ВВП (X_4), частка малих та середніх підприємств у загальній кількості суб'єктів господарювання (X_5), частка міського населення в загальній кількості населення (X_6), індекс людського розвитку (X_7), індекс соціального прогресу (X_8).

Побудова моделі здійснювалася з використанням пакету аналізу «Аналіз даних» в програмному забезпеченні MS Excel. Для аналізу було використано метод множинної регресії, який дозволяє оцінити залежність результуючого показника від змінних та дозволяє покроково відсіювати незначущі змінні для моделі (за наявності таких).

Перевірку якості моделі здійснено за коефіцієнтом регресії (0,874), критерієм Фішера ($F=40,6$), критерієм Стюдента та аналізом залишків. Таким чином побудована регресійна модель має наступний вигляд:

$$Y = 0,966 X_2 + 221,627 X_7 + 180,950,$$

де Y – рейтинг цифрової конкурентоспроможності країни;

X_2 – рівень зайнятості;

X_7 – індекс людського розвитку країни.

Отримана модель регресії довела суттєву залежність цифрової конкурентоспроможності країни від рівня зайнятості та людського розвитку в ній. Причому для обох показників наявна саме прямопропорційна залежність, тобто підвищення незалежних змінних в моделі викликає зростання результуючого показника. Слід зазначити, що з огляду на наведене вище, рівень цифровізації країни для малого бізнесу буде завжди виступати в якості зовнішнього драйверу, в той час як самі підприємницькі структури прийматимуть рішення про організацію конкретного виду та розміру малого підприємства, спираючись на власний людський капітал, життєвий цикл галузі і запланованого до реалізації продукту, насиченість ринку та інтенсивність конкуренції в обраній ніші. Звісно, від сукупності цих чинників буде складатись мотивація не тільки до ведення підприємницької діяльності, а й до опанування нових, більш поглиблених, цифрових навичок.

Перелік використаних джерел:

1. Скорик О.О., Рябоконт Н.П. Цифрова трансформація моделі публічного управління: зарубіжний досвід та вітчизняні реалії. Електронне «Державне управління: удосконалення та розвиток». 2020. N7. С. 3-17. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/7_2020/52.pdf. 2. Соколова Л. В. На шляху економічного зростання України: людський капітал // Інфраструктура ринку, Вип. 68, 2022. С. 57-66. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2022/68_2022/12.pdf.